

Pazartesi: 11.30-13.20

Salı: 11.30-13.20

<http://ovuncongur.com/dersler/cagdas-siyasi-dusunceler/>

SUI 343 – Çağdaş Siyasi Düşünceler

2021-2022 Bahar Dönemi

Hakan Övünç Ongur

Dersin Amacı:

Bu dersin amacı, on sekizinci yüzyıldan günümüze, (post-)modern siyaset algısını, söylemini ve pratiğini biçimlendiren temel teorik tartışmalara giriş yapabilmektir. Dönem, özgürlük ve eşitlik kavramlarının teorik karşılaştırması ve bunların modern siyasal çözümlenmeleri ile başlayacak; önce, bu iki kavramın orta-yoluna, ardından da uç-izdüşümlerine yer verilecektir. Dönemin ikinci yarısı ise bu noktaya kadar değinilen yaklaşımlara getirilen eleştirilere ve modernitenin geç-dönemi için ortaya atılan yeni fikirlere ayrılacaktır. Temel hedef, öğrencilerin, yaşamlarında karşılaştıkları gündelik siyasi-toplumsal olaylara, teorik çerçevede yaklaşabilmelerini sağlamaktır.

Değerlendirme

1. Derse katılım (%15)
2. Ara sınav (%25)
3. Dönem ödevi (%30)
4. Final (%30)

Öğrencilerin Yükümlülükleri

Sınavlara ve derslere katılamayacak öğrencilerin, söz konusu mazeretlerini öğretim elemanına bildirmeleri gerekmektedir.

Bu dersin özelinde, tüm öğrencilerden sınıfta yapılacak tartışmalara katılmaları, konular ve sorular hakkındaki fikirlerini, karşılıklı saygı çerçevesinde, özgürce öne sürebilmeleri beklenmektedir. Bu nedenle, öğretim elemanının özel izni olmadan derste ses/görüntü kaydı almak kesinlikle yasaktır. Aksi durumda, hukuki işlem başlatılacak ve bu eylemi gerçekleştirdiği saptanan öğrencilerin hiçbir sınavı/ödevi değerlendirmeye alınmayacaktır.

Ders planında sunulmuş olan okumaların bir kısmı zorunlu nitelikte diğer bir kısmı ise tavsiye niteliğindedir. Ders planında zorunlu nitelikteki okumaların yanında (+) işareti bulunmakta ve öğrencilerden, derse gelmeden önce bu okumaları yapmaları ve değişikliklerden haberdar olmak amacıyla internet sayfasına üye olmaları beklenmektedir.

Tavsiye Edilen Ek Okumalar

Çağdaş Siyasi Düşünceler dersi kapsamındaki konular üzerinde çalışmak veya bu konular üzerine yoğunlaşmak isteyen, aynı zamanda bu dersteki tartışmalardan en fazla verimi alabilme amacıyla olan öğrenciler için ders okumalarına ek olarak aşağıdaki kitap listesi de tavsiye niteliğinde eklenmiştir.

- Alain Badiou, *Yüzyıl*, I. Ergüden (çev.), 2005/2010, İstanbul: Sel
- Benedict Anderson, *Hayali Cemaatler: Milliyetçiliğin Etnik Kökenleri ve Yayılması*, İ. Savaşır (çev.), 1983/2007, İstanbul: Metis.
- Bertrand Russell, *Batı Felsefesi Tarihi III*, A. Fethi (çev.), 1945/2016, İstanbul: Alfa.
- Birsen Örs (der.), *19. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Modern Siyasal İdeolojiler*, 2007, İstanbul: İ.B.Ü.Y.
- Charles Tilly, *Zor, Sermaye ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu*, K. Emiroğlu (çev.), 1992/2001, İstanbul: İmge.
- Eric J. Hobsbawm, *Kısa 20. Yüzyıl: 1914-1991 Aşırılıklar Çağı*, Y. Alogan (çev.), 1994/2006, İstanbul: Everest.
- Frederic Jameson, *Postmodernizm: Ya da Geç Kapitalizmin Küresel Mantığı*, N. Plümer ve A. Gölcü (çev.), 1991/2008, Ankara: Nirengi.
- Gilles Deleuze ve Felix Guattari, *Anti-Ödipus: Kapitalizm ve Şizofreni I*, F. Ege vd. (çev.), 1973/2012, Ankara: BS.
- Jacques Derrida, *Gramatoloji*, İ. Birkan (çev.), 1967/2010, Ankara: BilgeSu.
- Julian Barnes, *10 ½ Bölümde Dünya Tarihi*, S.R. Kırkoğlu (çev.), 1989/2019, İstanbul: Ayrıntı.
- Karl Marx, *Kapital I-II-III*, A. Bilgi vd. (çev.), 1867/1997, Ankara: Sol.
- Martin Carnoy, *Devlet ve Siyaset Teorisi*, M. Yetiş ve S. Coşar (çev.), 1984/2013, Ankara: Dipnot.
- Max Horkheimer, *Akıl Tutulması*, O. Koçak (çev.), 1941/2009, İstanbul: Metis.
- Michael Hardt ve Antonio Negri, *İmparatorluk*, A. Yılmaz (çev.), 2000/2008, İstanbul: Ayrıntı.
- Michel Foucault, *Deliliğin Tarihi*, M. A. Kılıçbay (çev.), 1961/2013, İstanbul: İmge.
- Richard Rorty, *Olumsuzluk, İroni ve Dayanışma*, A. Türker ve M. Küçük (çev.), İstanbul: Ayrıntı, 1989/2011.
- Sigmund Freud, *Uygurluk ve Hoşnutsuzlukları*, A. Yardımlı (çev.), 1929/2000, İstanbul: İdea.
- Slavoj Žižek (der.), *İdeolojiyi Haritalamak*, S. Kibar (çev.), 1994/2013, Ankara: Dipnot.
- Theodor W. Adorno, *Minima Moralia: Sakatlanmış Yaşamdan Yansımalar*, O. Koçak ve A. Doğukan (çev.), 1951/2012, İstanbul: Metis.
- Will Kymlicka, *Çağdaş Siyaset Felsefesine Giriş*, E. Kılış (çev.), 2002/2006, İstanbul: İ.B.Ü.Y.
- William H. McNeill, *Dünya Tarihi*, A. Şenel (çev.), 1967/2013, İstanbul: İmge.

10-11 Ocak 2022 – Giriş: Siyaset, Felsefe, Sosyoloji

- David Miller, *Political Philosophy*, Oxford: Oxford University Press, 2003, ss. 1-18.
- Manuel Funke, Moritz Schularick ve Christoph Trebesch, “[Going to Extremes: Politics After Financial Crisis, 1870-2014](#),” *CESifo Working Paper*, No. 5553, 2015. (+)
- Stéphane Hessel, *Öfkelenin!*, İ. Yerguz (çev.), İstanbul: Cumhuriyet, 2011/2013, ss. 31-49.
- Lotte Pummerer vd., “[Conspiracy Theories and Their Societal Effects During the COVID-19 Pandemic](#),” *Social Psychological and Personality Science*, 13(1), 2022, ss. 49-59.
 - ✓ Film: *Idi i smotri* (Yön. Elem Klimov, 1985)

17-18 Ocak 2022 – Jeremy Bentham / John Stuart Mill

- John Stuart Mill, *Faydacılık*, S. Aktuyun (çev.), İstanbul: Alfa, 1863/2017, ss. 49-98. (+)
- Jeremy Bentham, *Panoptikon: Gözün İktidarı*, B. Çoban ve Z. Özarslan (der.) (çev.), İstanbul: Su, 1787/2008, ss. 9-75. (+)
- John Stuart Mill, *Demokratik Yönetim Üzerine Düşünceler*, Ö. Orhan (çev.), İstanbul: Pinhan, 1840/2017, ss. 69-117.
- Henrik Rydenfelt, “[From Justice to the Good? Liberal Utilitarianism, Climate Change and the Coronavirus Crisis](#),” *Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics*, 30(1), 2021, ss. 376-383.
 - ✓ Film: *Barry Lyndon* (Yön. Stanley Kubrick, 1975)

24-25 Ocak 2022 – Friedrich von Hayek / Robert Nozick / Murray Rothbard

- Robert Nozick, *Anarşi, Devlet ve Ütopya*, A. Oktay (çev.), İstanbul: İ.B.Ü.Y., 1974/2006, ss. 203-40. (+)
- Murray Rothbard, *Özgürlük Arayışları*, Ş. Doğan (çev.), İstanbul: Liber+, 1959/2016, ss. 14-73. (+)
- Deric Shannon, “Anti-Capitalism and Libertarian Political Economy,” *The Palgrave Handbook of Anarchism* içinde, C. Levy ve S. Adams (der.), Londra: Palgrave Macmillan, 2019, ss. 91-106.
- Melinda Cooper, “[The Alt-Right: Neoliberalism, Libertarianism and the Fascist Temptation](#),” *Political Theory*, 2021, ss. 1-22.
 - ✓ Film: *Citizen Kane* (Yön. Orson Welles, 1941)

31 Ocak-1 Şubat 2022 – John Rawls

- John A. Rawls, *Bir Adalet Teorisi*, V.A. Coşar (çev.), Ankara: Phoenix, 1999/2017, ss. 31-81. (+)
- Michael J. Sandel, *Liberalizm ve Adaletin Sınırları*, A. E. Zeybekoğlu (çev.), Ankara: Dost, 1982/2014, ss. 217-252.
- Jürgen Habermas, “[Reconciliation Through the Public Use of Reason: Remarks On John Rawls's Political Liberalism](#),” *The Journal of Philosophy*, 92(3), 1995, ss. 109-31.
- Krzysztof Kedziora, “[Habermas On Rawls and Normative Foundations of Democracy](#),” *European Journal of Social Theory*, 2021, ss. 1-17.
 - ✓ Film: *Ratcatcher* (Yön. Lynne Ramsay, 1999)

7-15 Şubat 2022 – Antonio Gramsci / Louis Althusser / Nicos Poulantzas

- Antonio Gramsci, *Seçme Yazılar 1916-1935*, D. Forgacs (der.), İ. Yıldız (çev.), Ankara: Dipnot, 2010, ss. 35-63; 165-226; 229-270 ve 271-301. (+)
- Louis Althusser, *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, A. Tümertekin (çev.), İstanbul: İthaki, 1968/2006, ss. 127-149. (+)
- Nicos Poulantzas, *Faşizm ve Diktatörlük*, A. İnel (çev.), İstanbul: İletişim, 1974/2016, ss. 68-107. (+)
- Nadim Mirshak, “[The Muslim Brotherhood in Egypt: A Gramscian Re-Examination](#),” *Current Sociology*, 2021, ss. 1-20.
 - ✓ Film: *La cérémonie* (Yön. Claude Chabrol, 1995)

21-22 Şubat 2022 – Pierre-Joseph Proudhon / Mikhail Bakunin / Peter Kropotkin

- Pierre-Joseph Proudhon, *Mülkiyet Nedir?*, D. Çetinkasap (çev.), İstanbul: Türkiye İş Bankası, 1840/2011, ss. 178-88. (+)
- Mihail A. Bakunin, *Devlet ve Anarşi*, M. Uyurkulak (çev.), İstanbul: Agora, 1873/2006, ss. 168-79. (+)
- Pyotr Kropotkin, *Karşılıklı Yardımlaşma*, I. Ergüden ve D. Güneri (çev.), İstanbul: Kaos, 1902/2001, ss. 201-264. (+)
- Saul Newman, “[‘Ownness Created A New Freedom:’ Max Striner’s Alternative Concept of Liberty](#),” *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, 2017, ss. 1-21.
 - ✓ Film: *Systemsprenger* (Yön. Nora Fingscheidt, 2019)

28 Şubat-1 Mart 2022 – Carl Schmitt / Hannah Arendt

- Carl Schmitt, *Siyasal Kavramı*, E. Göztepe (çev.), İstanbul: Metis, 1932/2006, ss. 39-99. (+)
- Hannah Arendt, *İnsanlık Durumu*, B. S. Şener (çev.), İstanbul: İletişim, 1958/2012, ss.57-130. (+)
- Emilio Gentile, “*Demokraside Halk Her Zaman Egemendir*” (Yalan!), V. Çandar (çev.), İstanbul: İletişim, 2016/2017, ss. 15-59.
- Gian-Giacomo Fusco ve Michalis Zivanaris, “[The Neutralisation of the Political: Carl Schmitt and the Depoliticisation of Europe](#),” *Journal of Contemporary European Studies*, 2021, ss. 1-16.
 - ✓ Film: *El hoyo* (Yön. Galder Gaztelu-Urrutia, 2019)

7-8 Mart 2022 – Frankfurt Okulu / Jürgen Habermas

- Theodor W. Adorno ve Max Horkheimer, *Aydınlanmanın Diyalektiği: Felsefi Fragmanlar*, N. Ülner ve E. Ö. Karadoğan (çev.), İstanbul: Kabalcı, 1944/2010, ss. 162-222. (+)
- Herbert Marcuse, *Tek-Boyutlu İnsan: İleri İşleyim Toplumun İdeolojisi Üzerine İncelemeler*, A. Yardımlı (çev.), İstanbul: İdea Yayınevi, 1964/2010, ss. 19-59. (+)
- Jürgen Habermas, *Kamusalın Yapısal Dönüşümü*, M. Sancar ve T. Bora (çev.), İstanbul: İletişim, 1962/2015, ss. 57-91 ve 251-304. (+)
- Beate Jahn, “[Critical Theory in Crisis? A Reconsideration](#),” *European Journal of International Relations*, 2021, ss. 1-26.
 - ✓ Film: *Benny’s Video* (Yön. Michael Haneke, 1992)

14-15 Mart 2022 – Michel Foucault

- Michel Foucault, *Hapishanenin Doğuşu: Gözetim Altında Tutmak ve Cezalandırmak*, M. A. Kılıçbay (çev.), İstanbul: İmge, 1975/2017, ss. 6-69. (+)
- Michel Foucault, *Cinselliğin Tarihi*, H.U. Tanrıöver (çev.), İstanbul: Ayrıntı, 1976/2010, s. 99-118. (+)
- Muhammad A. Nasir, “[Virtue After Foucault: On Refuge and Integration in Western Europe](#),” *European Journal of Political Theory*, 2020, ss. 1-21.
- Costas S. Constantinou, “[Responses to Covid-19 As A Form of ‘Biopower’](#),” *International Review of Sociology*, 2021, ss. 1-11.
 - ✓ Film: *Kynodontas* (Yön. Yorgos Lanthimos, 2009)

21-22 Mart 2022 – Jacques Derrida / Jean Baudrillard

- Jean Baudrillard, *Simulakrlar ve Simülasyon*, O. Adanır (çev.), Ankara: Doğu-Batı, 1982/2008, s. 13-69. (+)
- Jacques Derrida, *Gramatoloji*, İ. Birkan (çev.), Ankara: BilgeSu, 1967/2011, ss. 156-214. (+)
- Jean Baudrillard, *Tüketim Toplumu: Söylenceleri/Yapıları*, H. Deliçaylı ve F. Keskin (çev.), İstanbul: Ayrıntı, 1970/2002, ss. 51-101.
- Shigeki Sato, “[Modernity, Postmodernity, and Late Modernity: A Review of Sociological Theories in Contemporary Japan](#),” *International Sociology Reviews*, 36(2), 2021, ss. 148-159.
 - ✓ Film: *Aaahh Belinda!*... (Yön. Atıf Yılmaz, 1986)

28-29 Mart 2022 – David Harvey / Gayatri C. Spivak

- David Harvey, *Neoliberalizmin Kısa Tarihi*, A. Onacak (çev.), İstanbul: Sel, 2005/2015, ss. 9-46. (+)
- Gayatri C. Spivak, *Madun Konuşabilir Mi?*, D. Hattatoğlu ve G. Ertuğrul (çev.), Ankara: Dipnot, 1988/2016, ss. 15-65 (+)
- Arif Dirlik, “[The Postcolonial Aura: Third World Criticism in the Age of Global Capitalism](#),” *Critical Inquiry*, 20(2), 1994, ss. 328-356.
- Sara Salem, “[Gramsci in the Postcolony: Hegemony and Anticolonialism in Nasserist Egypt](#),” *Theory, Culture & Society*, 38(1), 2021, ss. 79-99.
 - ✓ Film: *Lerd* (Yön. Mohammad Rasoulof, 2017)

DÖNEM ÖDEVLERİ HAKKINDA

Dersin içeriği dâhilinde tüm öğrencilerden, ikili gruplar halinde ve bu derste anlatılan herhangi iki karşıt kavram/teori çerçevesinde, okuma listesinde verilen filmlerden bir tanesi hakkında aşğıdaki şu şemaya uygun bir eleştirel makale yazması beklenmektedir.

- Kısaca, seçilen film ne hakkındadır? Filmin bu ‘meselesi,’ neden siyasetle ilgili bir ‘olay’ sayılmalıdır?
- Seçilen kavramın ve kavramın sahibi olan düşünürün/düşünürlerin hangi varsayımları ve argümanları, filmin hangi üç (3) sahnesine uygulanabilir veya bu sahnelerin ‘teorik’ bir çerçevede ele alınabilmesini sağlar?
- Seçtiğiniz kavram neden filmi açıklamak için en uygun kavramdır?
- Ödevleri değış tokuş yaptıktan sonra - grup arkadaşınızın seçtiğı kavram ve film arasında kurduğı ilişki hangi noktalarda eleştirilebilir? Sizin seçmiş olduğunuz kavram, bu filmi açıklamaya neden daha uygundur?

Tüm ödevler için uyulacak kurallar şu şekildedir:

- Seçtiğiniz filmi, seçtiğiniz kuramı ve grup arkadaşınızı, en geç 4. haftanın sonuna kadar bildirmiş olmanız gerekmektedir.
- Seçmiş olduğunuz kuram ile filmi açıkladığınız kısım için 1,200-1,800 kelime arasında bir makale yazmanız; yazmış olduğunuz bu makaleyi grup arkadaşınıza göndermeniz; ve kendisinden aldığınız ödev için 500-1,000 kelime arasında bir eleştiri yazısı yazmanız gerekmektedir.
- Yanıt dosyanızı, grup arkadaşınızla ortak olarak, Microsoft@Word formatında, Times New Roman, 12 punto, çift satır aralıklı ve her iki yana dayalı şekilde hazırlayınız. Word dosyanızın başlığı (İsim 1, İsim 2, Film Adı, Kavram 1, Kavram 2) biçiminde yazılmış olmalıdır.
- Her bir öğrencinin, seçtiğı kavram ile ilgili en az 5 tane referans kaynak kullanması ZORUNLUDUR. Referanslar için aşğıdaki formatı kullanabilirsiniz:
 - o Kitap için: Yazarın Adı, *Kitap Adı*, Basım Yeri: Yayıncı Adı, Yayımlı Yılı, s. sayfa numarası.
 - o Editörlü Kitap için: Yazarın Adı, "Kitaptaki Bölümün Adı", *Kitap Adı* içinde, Editörün Adı (der.), Basım Yeri: Yayıncı Adı, Yayımlı Yılı, s. sayfa numarası.
 - o Dergi için: Yazarın Adı, "Makalenin Adı", *Derginin Adı*, cilt(sayı), Yayımlı Yılı, s. sayfa numarası.
 - o Gazete için: Yazarın Adı, "Gazete Haberinin/Makalesinin Adı", *Gazete Adı*'nda yayımlanan makale, Yayımlı Tarihi.
 - o İnternet Kaynakları için: Yazarın Adı, "Haberin/Makalenin/Yazının Adı", <http://www...>
- Seçtiğiniz film ve kavram hangisi olursa olsun, verdiğiniz yanıtın doğruluğundan çok, sizin soruya getirdiğiniz yorum/eleştiri/fikir değerlendirilecektir.

Ödevlerinizin her aşamasında grup arkadaşları olarak birbirinizden sorumlu olduğunuzu belirtmek isterim. Doğrudan internette veya başka kaynaklardan kopyala-yapıştır şeklinde verilen ödevleri önce arkadaşınıza, sonra da bana bildirmeniz ZORUNLUDUR. Böyle bir durumla karşılaşırsa, söz konusu problemde tüm grup elemanları sorumlu olacaktır.

Dönem Ödevi Taslağı

1) Giriş (100-200 kelime)

- Hangi film seçildi?
- Seçilen film hangi teori ya da kavram ile açıklanacak?
- Neden bu teori ya da kavram seçildi?

2) Filmin kısa bir özeti (100-200 kelime)

- Konusu, ana teması, mesajı
- Ana karakterleri

3) Teori Bölümü (400-700 kelime)

- Seçilen teorinin ortaya çıktığı zaman dilimi hakkında kısa bir bilgi
- Seçilen teorinin amacı
- Seçilen teorinin temel varsayımları, kavramları, argümanları
- Seçilen teoriye yönelik temel eleştiriler

4) Film - Teori Karşılaştırması (400-700 kelime)

- Filmden seçilen sahne 1: Seçilen teorinin hangi kavramı ile uyumlu, neden?
- Filmden seçilen sahne 2: Seçilen teorinin hangi kavramı ile uyumlu, neden?
- Filmden seçilen sahne 3: Seçilen teorinin hangi kavramı ile uyumlu, neden?

5) Grup arkadaşına eleştiri (500-1,000 kelime)

- Grup arkadaşı aynı filmi hangi farklı teori ile ya da kavramla açıklamış, bunu yapma sebebi nedir?
- Grup arkadaşının seçtiği üç sahne ile eşleştirdiği teoride hatalı yaklaşımlar, doğrular ve mümkünse olası düzeltmeler nelerdir?
- Genel olarak grup arkadaşı hangi kavramlar ya da konular konusunda problem yaşamıştır?

6) Referanslar - Bibliyografya